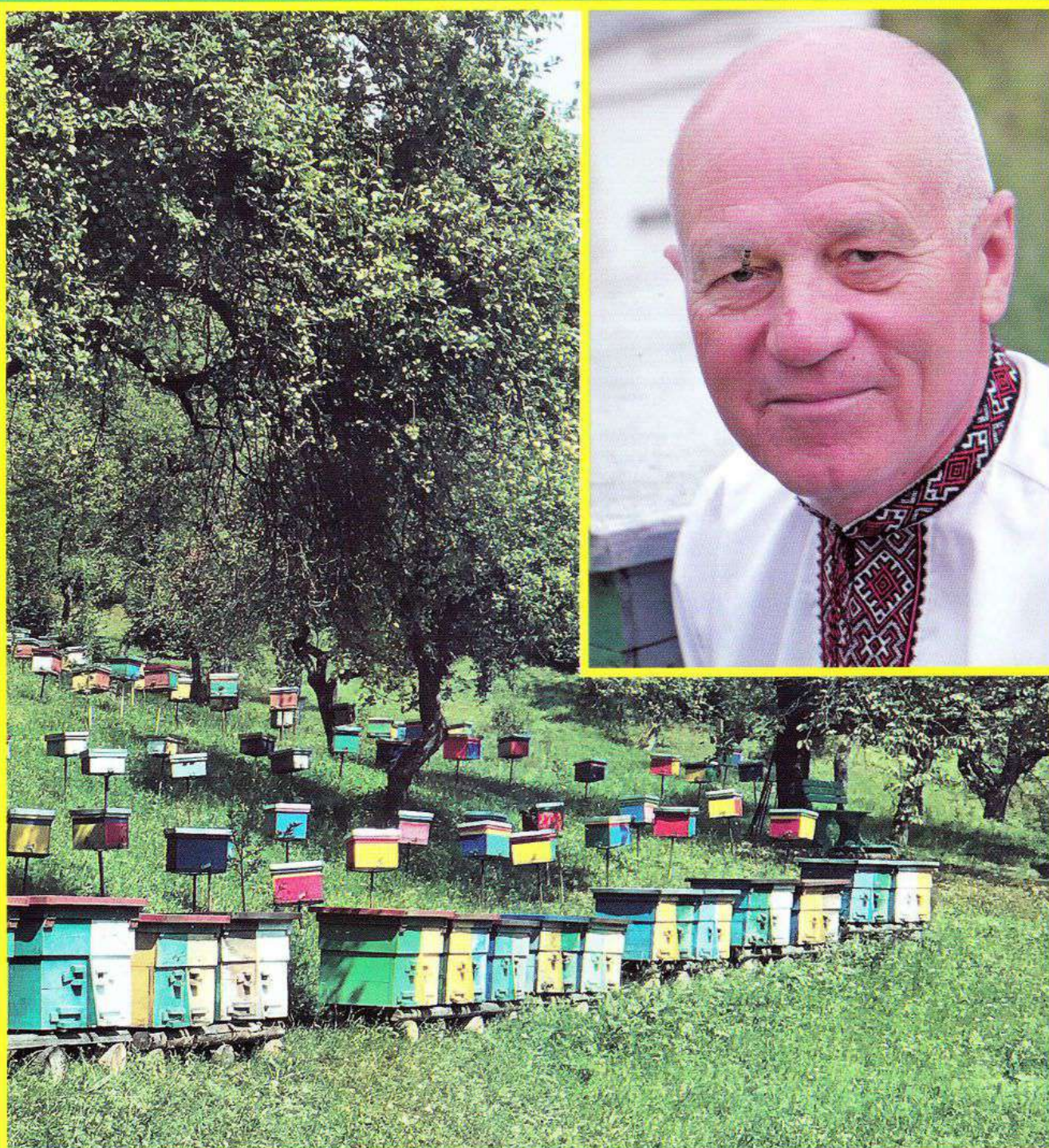
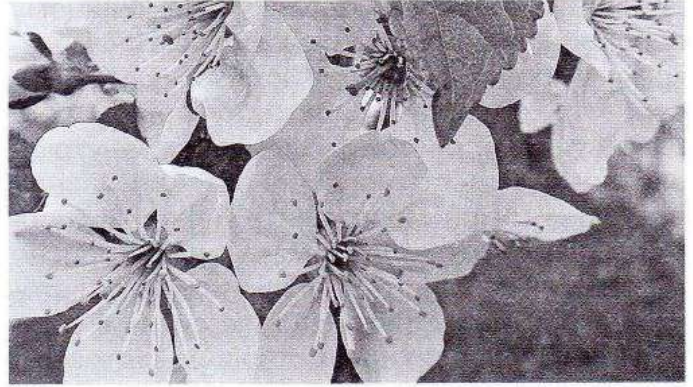


З ДНЕМ ПАСІЧНИКА!



ВИШНЯ І ЧЕРЕШНЯ



Добрий медозбір залежить від багатой кормової бази з різноманітних природних і культивованих медоносів.

Радимо кожному бджоляреві на своїх земельних ділянках виростити «килим пасічника» з медоносів – трав, кущів, ліан і дерев, які квітнуть у різні терміни упродовж пасічницького сезону та можуть забезпечити бджолині сім'ї кормами.

У цій статті ви дізнаєтеся про чудові медоносні рослини – вишню та черешню.

РОДИНА РОЗОВИХ ВИШНЯ І ЧЕРЕШНЯ – ДОСТОЙНІ ПРЕДСТАВНИКИ ВЕЛИКОЇ РОДИНИ РОЗОВИХ (ROSACEAE) = РОДУ СЛИВА (PRUNUS)

В нашій новій публікації про рослини з «килиму пасічника» ми розглянемо представників родини Розових (Rosaceae), зосередимо нашу увагу на тих рослинах, які нам відомі і одночасно невідомі, тому що вони супроводжують нас все наше життя з дитинства, а ми настільки звикли до них, що іноді не замислюємося наскільки вони унікальні, достойні любові, поширення і збереження. Унікальність і цінність наших садових рослин – це любов Господня до нас, українців, яка дала нам усім найнеобхідніші і найкорисніші природні багатства.

Починаючи з травня, все літо і початок осені в Україні йде інтенсивний збір Божих дарунків з плодів дерев родини розових роду слива (Prunus), а саме: черешні, вишні, абрикосів, сливи, аличі, персиків, тощо. Здавна народ казав: «Літо годує зиму», – тому що насичення організму корисними елементами ягід і фруктів зберігає здоров'я протягом всього календарного року. В генетиці нашого українського народу здавна присутня розумна господарська жилка заготівлі про запас, і ініціативні неліниві господині і господарі встигають за літо на кілька років наперед законсервувати, засолити, насушити скарбницю здоров'я і собі, і на дарунок

родичам, друзям, а зараз і для захисників Батьківщини. Мабуть, унікальні риси, притаманні нашому народу – працьовитість і запасливість і дали йому можливість вижити в найтяжчі роки воєнних лихоліть, політичних негараздів та голодоморів. Всі наші нинішні оприлюднені рослинні герої родини Розових роду слива – це, в основному, садові дерева, які є неперевершеними чудовими медоносими і пилконосами. Період їх цвітіння (квітень–травень) – свято для бджіл та джмелів. Квітучі сади казково красиві, як наречені, вбрані в багаті білосніжні та рожеві мережива. Мед з квітів плодів дерев напрочуд ароматний з фруктовими нотками. В основному це травневий взяток.

Перша наша героїня – **черешня (Prunus avium)**. В період дозрівання її ранніх сортів в садах лунає пронизливий переможний спів шпаків – з усіх усюд радісні птахи злітаються ласувати смачними плодами. Не спи господар і господиня, не спи, бо не встигнете за природними «конкуретами» – спритними птахами.

Основні діючі речовини: Плоди черешні містять вітаміни групи В (В₁, В₂, В₆), вітаміни А, С, Е, Н, РР, клітковину, цукри (фруктозу, глюкозу), каротиноїди, пектини, макро- і мікроелементи (калій, кальцій, мідь, магній, марганець, залізо, йод, фосфор, цинк), органічні кислоти, антоціани. В черешні 82% структурованої води, 16% вуглеводів, 1% білка, 0,2% жиру.



Лікувальні властивості: Черешню називають «ягодою серця» за її властивість впливати на серце, завдяки гармонійному поєднанню в плодах глюкози, пектинів, макро- і мікроелементів, які забезпечують силу серцевих скорочень, невтомну роботу серцево-судинної системи, бадьорість, внутрішній спокій, міцність нервової системи, гарний настрій. Гормон мелатонін в черешні допомагає відрегулювати сон. Черешня корисна для людей похилого віку, хворих на гіпертонію – нормалізує тиск, очищає судини, а також уповільнює процеси старіння, підтримує зір. Завдяки вмісту в плодах черешні великої кількості антиоксидантів, вона вважається засобом профілактики онкозахворювань. Крім того, постійне вживання черешні протягом всього сезону збору її плодів, допомагає за анемії та недокрів'я (завдяки великому вмісту заліза), атонії кишечника, знімає біль при сечовипусканні, виводить з організму надлишок води і знімає набряки, зміцнює стінки судин (завдяки вмісту саліцилової кислоти та антоціанам допомагає черешня і при м'язових судомах і болях, знеболює при артриті, ревматизмі і подагрі. Також вона лікує захворювання шлунково-кишкового тракту, що супроводжуються слабкою перистальтикою, тонізує, зміцнює імунітет. Завдяки антоціанам і поліфенолам покращує роботу мозку, пам'ять, здатність чітко мислити. Ретинол, антиоксиданти і вітамін А покращують стан шкіри, допомагають знизити рівень холестерину. Плоди черешні очищають кишечник від токсинів, шлаків, радіонуклідів, патогенної мікрофлори, залишків жовчних кислот. Проте, не забуваймо про головне – в усьому треба мати міру, це стосується і вживання плодів черешні.

Також відомо, що відвар з листя черешні є сечогінним засобом.

Протипоказання: Не рекомендують вживати плоди черешні при загостренні гастриту, виразки шлунку і кишечника, у разі порушення його прохідності, при метеоризмі, підвищеній кислотності шлунку, діабеті. Також при індивідуальній непереносимості. Не бажано їсти плоди черешні відразу після їжі або натщесерце – можливий розлад шлунку і газотворення.

Використання: З черешні здавна готують на зиму компоти, вина, варення, джеми, мармелади, її маринують і в'ялять. Для максимального збереження лікувальних властивостей черешню сушать і заморожують. В'ялені і зацукровані плоди черешні використовують як начинку для тортів, консервовані

плоди – як начинку для пирогів, пиріжків, вареників, рулетів. Бажано в якості начинки до неї додавати вишню.

Сорти, найбільш популярні в Україні: За даними Інституту садівництва Національної академії аграрних наук України, наданими співавтором цієї статті, кандидатом сільськогосподарських наук, завідуючою лабораторією селекції та технологій вирощування плодів культур Василенко В.І. кількість сортів черешні, які занесені до «Державного реєстру сортів рослин, придатних до поширення в Україні» станом на 17.01.2022 р. становить 26 сортів, з них сортів селекції Інституту Садівництва та його мережі – 23 сорти. На сільськогосподарському ринку України наразі поширені і пропонуються інститутом Садівництва такі українські сорти черешні, що показали найвищу адаптивність до зон вирощування на просторах України за комплексом господарсько-цінні ознак, а саме це – Китаївська чорна, Любава, Ніжність, Валерій Чкалов, Мелітопольська чорна, Рання дуки, Крупноплідна, Талісман, Ера, Наяда, Присадибна. Серед зарубіжної селекції популярні наступні: Регіна, Лапінс, Кордія.

Для розповіді про одну з найулюбленіших ягід нашого народу – вишню, надамо слово спеціалісту по вирощуванню цієї садової культури, завідувачка лабораторії селекції та технологій вирощування плодів культур Інституту садівництва НААН України, кандидату сільськогосподарських наук, учаснику волонтерського руху за поширення і реалізацію Системи духовного і молекулярно-генетичного оздоровлення людини і довкілля доктора А.І. Потопальського – ВАСИЛЕНКО Вікторії Іванівні.

У 2018 році в колективній монографії з Міжнародної інтернет-конференції III-го міжнародного науково-практичного форуму «Основи духовного і молекулярно-генетичного оздоровлення людини і охорони довкілля. Український прорив у світову цивілізацію і науку», організованого А. І. Потопальським, була надрукована її стаття «Лікар вишня», інформація з якої актуальна і нині. В даному випуску журналу «Пасіка» автор додає нові дані. З матеріалами згаданої конференції можна ознайомитися на сайті <http://www.potopalsky.kiev.ua/ua/index.html> за посиланням: <http://www.potopalsky.kiev.ua/docs/pdf/materiali-2018.pdf>



ЛІКАР ВИШНЯ

В саду моєї мрії – вишня, яка цвіте і плодоносить цілий рік. Але мрії мріями, а короткий період її цвітіння і плодоношення чекаєш як свята. Період цвітіння наповнює сад ніжними ароматами, дзиччанням величезної кількості бджіл і джмелів, а ніжні білі мережива квітів налаштовують душу на поетичний лад, гармонізують настрій, вливають нові сили на нові ідеї і звершення.

Медова продуктивність вишні залежить від сорту, умов погоди та рівня агротехніки. З 1 га насаджень вишні можна отримати до 35 кг меду (за даними сайту <https://ylejbees.com/medonosy/1242-vishnya-medonosy>). Бджолярі цінують вишню за раннє цвітіння. Вишня не боїться заморозків, не вимагає великого догляду та приносить рясні врожаї. Для отримання великого врожаю необхідне перехресне запилення між 3–4 сортами. Достатньо 4 бджолиних сімей для повного запилення 1 га вишневих садів.

Вишня – це комора корисних елементів: заліза, міді, кобальту, кальцію, натрію, фосфору, ванадію, цинку, вітамінів В і Р, фолієвої кислоти, пектину тощо. Склад корисних компонентів, який вона має, дає розшифровку ефекту використання вишні в лікуванні різних хвороб. Не випадково нам дається підказка ще в Біблії в книзі Буття, глава 1 про створення всього єдиним Словом з води і землі: мінеральна складова людського організму і рослинного мають подібні елементи, при чому те, що не вистачає організму людини, по першому задуму Творця, вона повинна постійно поповнювати через споживання рослинної їжі: «І сказав Бог: Ось, Я дав вам всяку траву, яка сіє насіння, яка є на всій землі, і всяке дерево, у якого плід деревний, який сіє насіння, – вам все це буде для їжі...» [1].

В людському організмі міститься приблизно 70% води (різні вікові групи мають трохи більше, трохи менше, але % коливання знаходиться біля відмітки 70) та інше: макроелементи (кальцій, калій, магній, фосфор, залізо, натрій), мікроелементи (йод, фтор, марганець, кобальт, мідь, кремній, нікель, цинк, селен, хром, ванадій та інші), ультрамікроелементи (золото, срібло, рубідій та ін.), вітаміни, білок та їх похідні. В цій статті не будемо детально розглядати взаємодію кожного активного компоненту вишні з організмом людини, привернемо увагу лише на деякі окремі моменти, не менш значущі для здоров'я людини в цілому. Для цього звернемося до цікавої і практичної книжки прихильника натуральних здорових страв

на основі культурних і дикорослих рослин, популяризатора оздоровчої системи німецького професора Арнольда Ерета, академіка Слов'янської всесвітньої академії, Наталії Кобзар «Природосообразное питание. Травы». В ній, наприклад, побачимо, що плоди вишні – одне з основних джерел постачання **ванадію** в організм. Чим цінний ванадій для організму людини – він «стимулює рух фагоцитів – клітин, які поглинають хвороботворні мікроби і підвищують несприйнятливості до інфекцій...у поєднанні з іншими мінеральними речовинами ванадій сповільнює процеси старіння. **Добова норма ванадію становить 100 мкг.** В плодах вишні його 25 мкг [5]. Наступний елемент в плодах – **цинк**, має ліпотропний ефект, який сприяє розпаду жирів, необхідний для формування кісткової тканини, входить до складу ферментів, які забезпечують окислювально-відновлювальні процеси в організмі людини і тканинне дихання. Крім того, він «сприяє лікуванню ран, що важко загоюються, у хворих на діабет або людей з порушенням кровообігу. Вітамін А діє лише у присутності цинку» [5]. «Вітамін С і цинк – гарний засіб проти катарів та багатьох вірусних захворювань...виявляє протівірусну та антитоксичну дію. Юнацькі вугри можна вилікувати за допомогою цинку... Специфічні наслідки тривалої нестачі цинку в їжі – це, перш за все, зниження функції статевих залоз та гіпофіза головного мозку» [5]. Відомий польський вчений, лікар гематоонколог, еколог Юліан Александрович разом з польською журналісткою, пропагандистом здорового харчування Іреною Гумовською в книзі «Кухня і медицина» надали маловідомі факти про досліди дії цинку в організмі людини. Скорочено цитуємо: «...цинк є одним з двох елементів, нестача яких може призводити до епілепсії. Таку думку висловив доктор Андре Барбо (Andre Barbeau) на зборах Американського товариства неврологічних наук у 1973 р. Монреальські дослідники дійшли висновку, що епілепсія є однією з хвороб неправильного харчування з особливою нестачею цинку і таурину...»

Грудень 1973 року: цинк і шизофренія. Д-р Карл Пфайфер (Carl Pfeiffer) з групою вчених з Психіатричного інституту в Принстоні повідомив, що отримував хороші результати лікування певної форми шизофренії, коли призначав пацієнтам цинк, марганець і вітамін В₆ (піридоксин)... Певний тип шизофренії є захворюванням, яке виникає внаслідок поганого харчування: нестачі цинку, марганцю і вітаміну В₆ у продуктах.



Цинк і розумові здібності. Досліджено, вміст цинку в організмі студентів... Виявилося, що студенти, які отримують високі оцінки, мають високий рівень цинку та міді у волоссі...

Досі невідомо, як цинк допомагає у лікуванні старечого слабоумства. Як стверджують д-р Д.С. Кларк (D. S. Clarrk) та інші, він не допускає ушкодження капілярних кровоносних судин. Ця гіпотеза спирається на факт, що пацієнти, які лікуються цинком від атеросклерозу, почуваються краще також і розумово. При цьому зникають різні порушення, повертається пам'ять, здатність логічно мислити тощо...

Квітень 1974 року: цинк і алкоголізм. На конференції Американського товариства експериментальної біології Джек Ванг (Jack Wang) і Ричард Піерсон (Richard Pierson) виголосили доповідь про вплив алкоголю на кількість цинку в організмі. Ці дослідники з Колумбійського університету давали невеликі дози алкоголю щурам і зауважили, що рівень цинку поступово почав знижуватися, особливо у м'язах і сироватці крові, а у печінці падав дуже швидкими темпами. Ріст цих щурів також сильно сповільнився порівняно з тваринами, яких... не спювали. Подібну дію алкоголь³ справляє на дітей та молодь. Брак цинку, спричинений алкоголізмом, має фатальний вплив на молоде покоління...

Квітень 1973 року: цинк і кістки. В організмі дорослих (а не тільки дітей) постійно відбуваються кістки під час процесів, пов'язаних з обміном речовин. Порохнявіння кісток насамперед спричинене нестачею різних мінеральних складових: кальцію, магнію, фосфору, кремнію. Виявляється, що для кісток потрібний також цинк, а в період розвитку та росту – просто необхідний... [2]. Добова доза цинку в їжі – 10–15 мг, в плодах вишні – 0,3 мг % [5]. Третій елемент – йод: у Наталії Кобзар «Природосообразное питание. Травы» читаємо, що загальна кількість йоду в організмі біля 25 мг, з них 15 мг – в щитовидній залозі. Він необхідний для синтезу гормону щитовидної залози – тироксину, який теж сприяє утворенню фагоцитів – "патрульних" клітин в крові, що знищують чужорідні тіла і неповноцінні клітини [5]. Таким чином, маючи в своєму складі елементи, що допомагають роботі фагоцитів, вишня є помічницею хворій людині в знищуванні ракових клітин, що підтверджує народний досвід і наукові дані. Добова доза йоду для людини 100–150 мкг (для дорослих) та 175–200 мкг (для вагітних і тих, що годують немовлят) з розрахунку 2–3 мкг

на 1 кг маси тіла. В плодах вишні – 2 мкг% йоду [5].

У зв'язку з тим, що всі будівельні елементи організму людини тісно пов'язані між собою, і дефіцит будь-якого може впливати на порушення обміну інших, завдяки чому досягається порушення роботи організму в цілому. Довідкові дані про склад вишні даються для розуміння того, що вживати вишню треба якомога більше, для досягнення добової дози тих чи інших необхідних будівельних елементів в організмі. Заперечення можуть скласти лише протипоказання для її споживання. Вираз «Кожному своє» має в цьому випадку домінуючу роль. Але обов'язково пам'ятаємо – кожна рослина має в своєму складі тільки їй притаманне унікальне кількісне і якісне співвідношення цінних вітамінів, мікро- і макроелементів. Біорізноманіття існує на планеті Земля тому доказ. Тому різноманіття в споживанні їжі, введення в неї рослинних живих компонентів без термообробки важливе для поповнення організму людини цінним будівельним матеріалом і ведення здорового збалансованого способу життя.

В книзі Наталії Кобзар «Природосообразное питание. 3.2. Живая кулинария» дається багато корисних для здоров'я рецептів, виготовлених з рослинної сировини. Зупинюся лише на одному, під назвою **«зелені цукерки»**. Користь "зелених цукерок" пов'язана з тим, що солодкість фруктів – природна глюкоза, дає організму швидку силу і енергію, і м'яке розчинення шлаків, що підвищує ефективність очищення організму; а вітаміни, мінеральні речовини, амінокислоти сухої зелені – це скарб поживних речовин, будівельний матеріал та найкраще джерело ефективного природного абсорбенту (клітковини), який як губка, м'яко і природно очищує кишечник, кров і лімфу, витягаючи з них все лишнє назовні. **Для виготовлення "зелених цукерок"** беремо свіжої вишні 50 г, фініків 100 г, сухої зелені 2–3 столові ложки. Все без кісточок перемелюється в овочерубці, додається суха перетерта зелень і вимішується до однорідної консистенції. Далі формують кульки, які обкатують в сухій перетертій зелені – і цукерки, а, по суті, тверді зелені міні-коктейлі, готові [4].

З давніх-давен до нас дійшов досвід багатьох поколінь наших предків, які спостерігаючи за впливом тих чи інших рослин на організм людини, залишали нам свої неоціненні знання. Перерахуємо ті **відомі лікувальні можливості вишні**, які дійшли до нас завдяки людській спостережливості, з досвіду



наших дідів і прадідів.

Плоди вишні сприяють виведенню шлаків з організму, чудово діють на очі, освіжають, заспокоюють спрагу, підвищують апетит, нормалізують травлення, знімають нудоту і блювоту, діють як відхаркувальний засіб. Їх вживають при артритах, серцево-судинній дистонії, неокрів'ї, рекомендують при запорах, лікуванні ентеритів та дизентерії, для профілактики онкологічних захворювань. Сирі плоди, відвари плодів, гілочок і листя здатні поліпшити роботу головного мозку і центральної нервової системи, тому з старовинних часів ними лікували багато психічних і нервових захворювань, і навіть епілепсію. Відвари гілочок викликають закрепи, а листки вишні допомагають при зовнішній кровотечі, мають бактерицидну дію, використовують для відновлення шкірних покривів і якнайшвидшого загоювання різних пошкоджень. Також кора вишні застосовується від отруєння морепродуктами, проносі і розладах шлунку. Настій з вишневого листя разом з молоком є добрим засобом при жовтяниці. Відвар з плодів і плодоніжок використовують для лікування ревматизму, а відвар плодоніжок – при сильних менструальних кровотечах і дизентерії. Чай з тоненьких гілочок вишні застосовують при захворюваннях суглобів. Чоловікам вишня може допомогти повернути чоловічу силу, якщо в день з'їдати приблизно склянку її свіжих ягід. Антисептичні властивості вишні застосовують не тільки в медицині, а й в кулінарії: якщо в вишневому листі зберігати інші плоди і ягоди, то свіжість їх залишається довше, тому і застосовують їх в домашньому консервуванні.

Як зазначено вище, лікувальні властивості вишні пояснюються її різноманітним складом. Наприклад, вишневі антоціани володіють антиоксидантними властивостями, які зміцнюють капіляри, знижують тиск, попереджають передчасне старіння клітин. Її можна назвати і адаптогеном, тому що займає провідне місце серед інших рослин, які дають антимуtagenну та метаболічну дію в нашу епоху техногенного забруднення атмосфери радіоактивними і токсичними сполуками, та споживання продуктів з високим складом штучних хімічних агентів, які викликають мультифакторні захворювання: цукровий діабет, бронхіальну астму, гіпертонію, спадкову патологію тощо.

Особливо важлива роль належить плодам вишні при ослабленні організму і неокрів'ї, викликаних хіміотерапією та опроміненням при злоякісних пухлинах. Використовують в

лікувальних загальнозміцнюючих чаях навіть квітки вишні. Професор кафедри урології Івано-Франківського медичного інституту Ф.І. Мамчур в своїй книзі «Фітотерапія в урології» згадує вишню звичайну в лікуванні сечокам'яної хвороби й сольового діатезу, як дезінфікуючий засіб [6]. З цією метою використовують препарати з плодоніжок і насіння з кісточок. У насінні кісточок міститься глікозид амідгалін та ефірна олія. Його для доброго лікувального ефекту вживають небагато, як емульсію [6].

«Плодоніжки, тобто вишневі хвостики (*Stipites cerasorum*), руйнують камені (J. Muszynski, 1954), якщо з них виготовити екстракт у суміші з корою ясеня, квітками або корою терену та ягодами сушеної горобини. Ці плодоніжки містять у собі органічні кислоти і невелику кількість нітроглікозидів. Препаратами з вишневих хвостиків широко користуються в народній медицині Франції при сечокам'яній хворобі» [6].

Всі ці лікувальні характеристики загальні, бо кожен окремих сорт вишні має свої певні співвідношення вітамінів, цукрів, пектинів, тобто біохімічний склад. Різниця за хімічним складом і смаковими якостями плодів викликана як біологічними особливостями сорту, так і умовами вегетаційного періоду та ґрунтово-кліматичними, завдяки чому кожний сорт дає посилення лікувальних властивостей, чи послаблення.

Високоякісність плодів має успіх у споживача і відзначається такими показниками, як забарвлення, смак, запах, консистенція, зовнішній вигляд, хімічний склад та інше. В інституті садівництва НААН України проводяться дослідження по вишні, спрямовані на адаптивність найкращих сортів вітчизняної та зарубіжної селекції до Лісостепової зони України. Серед досліджуваних сортів більш придатними до вирощування у цій зоні визначені **Богуславка**, **Встреча**, **Петрова родинка**, **Хейман**, **Чудо-вишня**, **Радість та Солідарність**. З переліку згаданих сортів одним із кращих є наш новий сорт **Богуславка**, зареєстрований у Державному реєстрі сортів рослин України у 2014 році [7]. Отриманий у результаті схрещування «Уманська скороспілка» та «Гріот Остгеймський». Дерево середньоросле, крона густа, округла, злегка поникла. Згодом зона плодоношення переміщується на периферію крони, тому підлягає щорічній обрізці. Зимостійкий та посухостійкий, стійкий до грибних хвороб. Самобезплідний. Допустимим запилювачем є сорт черешні **Електра**. Плоди дуже великі



(7,4 г), темно червоні, овально-серцеподібної форми, відрив від плодоніжки напівсухий. М'якоть червона, середньої щільності, соковита, десертного смаку (дегустаційна оцінка – 8,4 бала). Вміст сухих розчинних речовин в % на сиру масу становить приблизно 16,9%, кислотність – 1,2%, цукрів – 9,1%, загальна кількість пектинових речовин – 0,57%, вітаміну С – 10,8 мг/100г, фенольні речовини – 356,98 мг/%. В сорті спостерігається гармонійне співвідношення цукру та кислот – кисло-солодкий (десертний) смак. Сорт середнього терміну дозрівання – перша декада липня. Використання універсальне. Плоди добре зберігаються при заморожуванні. Урожайність в середньому становить 11,7 т/га на підщепі «дика черешня», при схемі садіння 5x2,5 м [3, 7]. Також варто відзначити нові сорти: **Ксенія, Жадана, Альтруїстка**. **Сорт Ксенія** був досліджений в Інституті садівництва НААН України: Дерево середньоросле. Крона куляста середньо розгалужена. Самобезплідний. Зимостійкість та посухостійкість високі. Стійкий до кокомікозу та моніліозу. Плоди великі (7–8 г), округло-плескатої форми, темно-червоні. Відмінного кислувато-солодкого смаку. Кісточка середнього розміру добре відокремлюється від м'якоті. Дегустаційна оцінка – 8,7 балів. Строк достигання: III декада червня. Врожайність – 15 т/га.

Сорт Жадана – досліді проводились в Мліївському інституті ім. Смиренка: Дерево нижче середньої сили росту. Крона округла з пониклими гілками. Зимостійкий. Стійкий до грибних хвороб. Скороплідний. Високоврожайний. Плоди середнього розміру 5,2 г, темно-вишневі. Універсального призначення. М'якоть темно-червона, соковита. Смак кислосолодкий, з незначною гіркотою. Кісточка велика. Дегустаційна оцінка – 8 балів. Достигання в третій декаді червня. Високоврожайний.

Сорт Альтруїстка – досліді проводилися на Бахмутській дослідній станції. Дерево вище середньої сили росту. Крона округла, середньої густоти. Висока зимо- та посухостійкість. Стійкий до кокомікозу і моніліозу. Плоди великі – 6,6 г, плескато-округлої форми. Універсального призначення. М'якоть соковита, темно-червоного кольору, кислувато-солодкого смаку. Дегустаційна оцінка – 7,8 балів. Кісточка середнього розміру. Строк достигання – початок третьої декади червня. Врожайність – до 22–25 кг/дер.

У зв'язку з тим, що безвідповідальне ставлення наших сучасників до навколишнього

середовища "увінчалось" Чорнобильською та іншими екологічними катастрофами, наслідки яких вже позначаються на здоров'ї всього народу, і будуть далі даватися взнаки на майбутніх нащадках, використання природних засобів у вигляді лікарських рослин доцільне і важливе. В цьому плані неоціненна роль вишні, як джерела пектинів, вітамінів, мікро- і макроелементів. Ці данні підтверджені в Інституті садівництва НААН України, зарубіжними дослідниками, селекціонерами, фермерами і любителями-ентузіастами. Я, особисто, впевнена, що за лікарськими рослинами велике майбутнє, бо людство тільки підійшло до цілющих таємниць четвертої частини всіх рослин, що надані Творцем в користування нам, землянам. Навіть по вишні ми знаємо ще не всі її можливості. Разом з тим, багато з нас віддають перевагу насадженням дорогих заморських рослин при порожніх і засіяних бур'янами тисячах гектарах земель. Одночасно з ними завозиться багато шкідників, від яких в нашій місцевості немає природних засобів боротьби. Тому кожен рік використовується хімічна обробка токсичними речовинами садів, до яких ці нові шкідники швидко звикають. Хімічні отруйні сполуки накопичуються в землі, воді, рослинах, в живих організмах. Як наслідок, багато онкологічних і генетичних захворювань – хворіє все живе: рослини, корисні комахи, птахи, тварини, люди. Здається, що людство забрело у глухий кут, з якого немає виходу.

У зв'язку з тим, хотілося б згадати міжнародний науково-практичний семінар «Розвиток вищих духовних потреб особистості в контексті формування здорового способу життя», проведений в травні 2017 року в стінах НУБІП завдяки зусиллям відомих вчених, педагогів і ентузіастів. Основні ідеї, озвучені на семінарі про поєднання духовного і фізіологічного оздоровлення людини, в реальності надають можливість подолання медикобіологічних проблем в оптимальній життєдіяльності людини і живої природи.

І на закінчення звертаюся до всіх з доброю пропозицією: побачте в кожній рослині задум Творця, Його безкінечну турботу про вас, і, обов'язково САДІТЬ ВИШНЮ, а вона віддячить вам чудодійною силою своїх цілющих можливостей.

Література:

1. Библия, или Книги Священного Писания Ветхого и Нового завета – К., Свято-Успенская Киево-Печерская Лавра; «Фенікс», 2012. – 1536 с.
2. Александрович Ю., Гумовська І. Кухня і медицина., Юліан Александрович, Ірена Гумовська. Пере-



ОПИС ДЕЯКИХ СОРТІВ ІНСТИТУТУ САДІВНИЦТВА (sad-institut.com.ua)



**ЧЕРЕШНЯ
СОРТ
КИТАЇВСЬКА
ЧОРНА**

Середньостиглий сорт.

Рекомендований для вирощування в зонах Лісостепу і Полісся України.

Високимостійкий. Слабко уражується кокомікозом. Кращі запилювачі – Дрогана жовта, Присадибна, Красуня Києва. Під час перевантаження плоди сильно дрібнішають, а за високої вологості повітря загнивають.

Дерево сильноросле з округлою кроною. Вступає у плодоношення на 5 рік росту в саду.

Плоди середнього розміру, масою 4,6–6,7 г, округло-серцеподібні, темно-червоні, майже чорні, блискучі, стійкі до розтріскування. Шкірочка щільна. Кісточка середнього розміру, добре відокремлюється від м'якоті. М'якоть темно-червона, ніжна, соковита, напівхрящувата, приємного винно-солодкого смаку.

Термін достигання – друга-третья декади червня.



**ЧЕРЕШНЯ
СОРТ
ЛЮБАВА**

Середньо-пізній сорт.

Рекомендований для вирощування в зонах Лісостепу і Степу.

Зимо- та посухостійкість високі. Стійкий до хвороб. Самобезплідний. Кращі запилювачі: Дончанка, Китаївська чорна, Ярославна. Плодоносить переважно на букетних гілочках.

Дерево середньоросле з округлою густою добре розгалуженою кроною. Вступає у плодоношення на 4–5-й рік росту в саду.

Плоди великі, масою 8–9,8 г, округло-серцеподібні, жовті, з яскравим червоним рум'янцем з сонячного боку, стійкі до розтріскування, добре відокремлюються від плодоніжок. Кісточка середнього розміру, добре відділяється від м'якоті. М'якоть світло-жовта, соковита, хрящувата, приємного солодкого смаку.

Строк достигання – третя декада червня – початок першої декади липня.

Використання універсальне.

Транспортабельність добра.



**ЧЕРЕШНЯ
СОРТ
НІЖНІСТЬ**

Середньопізній сорт української селекції.

Рекомендований для вирощування в зонах Лісостепу і Полісся України.

Високимостійкий. Стійкий до кокомікозу та моніліозного опіку. Самобезплідний. Кращі запилювачі – Китаївська чорна, Дрогана жовта, Нектарна. Плодоносить переважно на букетних гілочках.

Дерево середньоросле з округло-овальною компактною середньо загущеною кроною. Вступає у плодоношення на 4–5-й рік росту в саду.

Плоди великі, масою 7,8–9,5 г, округло-серцеподібні, жовті, з яскраво-рожевим рум'янцем, стійкі до розтріскування. Відрив від плодоніжки сухий. Кісточка середнього розміру, вільно відокремлюється від м'якоті. М'якоть світло-жовта, соковита, хрящувата, приємного кисло-солодкого смаку.

Термін достигання – третя декада червня.

Використання універсальне.

Транспортабельність добра.



**ВИШНЯ
СОРТ
КСЕНІЯ**

Сорт середнього строку достигання української селекції.

Рекомендований для вирощування в зонах Лісостепу і Степу України.

Зимо- та посухостійкість досить високі. Стійкий до кокомікозу та моніліозу. Самобезплідний. Кращі запилювачі – Любська, Норд Стар, сорти черешні Дончанка, Ніжність. Плодоносить на букетних гілочках і приростах попереднього року.

Дерево середньої або вище середньої сили росту з кулястою середньо розгалуженою кроною. Вступає в пору плодоношення на 3-й рік росту в саду.

Плоди великі, масою 7–8 г, округло-плескатої форми, темно-червоні. Відрив від плодоніжки напівсухий. Кісточка середнього розміру, від м'якоті відокремлюється добре. М'якоть темно-червона, відносно щільна, соковита, відмінного кислуватого-солодкого смаку, без надлишку кислоти.

Термін достигання – третя декада червня.

Використання універсальне.



**ВИШНЯ
СОРТ
БОГУСЛАВКА**

Сорт середньопізннього строку досягання української селекції.

Рекомендований для вирощування в зоні Лі-состепу України.

Морозостійкий за всіма компонентами зимостійкості. Стійкий до грибних хвороб. Самобезплідний. Кращі запилювачі – Електра, Любава. Тип плодоношення змішаний – на букетних гілочках і однорічних приростах.

Дерево середньоросле з кулястою густою злегка пониклою кроною та вираженою оголеністю гілок. Вступає у плодоношення на 4-й рік росту в саду.

Плоди дуже великі, масою 7,6 г, подовжено-серцеподібні, темно-червоні. Відрив від плодоніжки сухий. Кісточка вище середнього розміру, добре відокремлюється від м'якоті. М'якоть червона, середньої щільності, соковита, десертного смаку (8,3 бала). Сік червоний.

Термін досягання – перша декада липня.

Використання універсальне.

Транспортабельність добра.



**ВИШНЯ
СОРТ
МАЛЬВА**

Сорт середньопізннього строку досягання української селекції.

Рекомендований для вирощування в зоні Лі-состепу.

Зимо- та посухостійкий.

Стійкий до грибних хвороб.

Дерево середньоросле з розлогою кроною.

Плоди вище середнього розміру, масою 4,2 г, сплюснуті, темно-червоні. Шкірочка терпкувата. Кісточка дрібна (0,16 г). Відрив від плодоніжки сухий. М'якоть темно-червона, соковита, кислувато-солодкого смаку.

Термін досягання – перша декада липня.

Використання універсальне.

Плоди транспортабельні, добре зберігаються при заморожуванні.

клад з польської П.О. Данилевич. – Видавн. Жупанського. – К., 2014 р. – 214 с.

3. Василенко В.І. Біохімічна оцінка плодів нових сортів вишні., В.І. Василенко. Садівництво. – 2012. – Вип. 66., С. 200-209.

4. Кобзарь Н.Б. Природосообразное питание. Живая кулинария., Н.Б. Кобзарь. – Запорожье., К. 3. Том 2., Дикое Поле, 2015 г. – 160 с.

5. Кобзарь Н.Б. Природосообразное питание. Травы., Н.Б. Кобзарь. – Запорожье., Дикое Поле, 2017 г. – 240 с.

6. Мамчур Ф.І. Фітотерапія в урології., Ф.І. Мамчур. – 3-є вид., перероб. і доп. – К., Здоров'я, 1991 р. – 144 с.

7. Свідоцтво № 140770 про авторство на сорт рослин «Богуславка» – Вишня звичайна, видане Державною ветеринарною та фітосанітарною службою України, Заявка №11074003, Автори: Василенко Вікторія Іванівна, Мойсейченко Неля Василівна, Резніченко Людмила Степанівна. 2014 р.

Автори:

А.І. ПОТОПАЛЬСЬКИЙ,

директор Інституту оздоровлення і відродження народів України,

старший науковий співробітник Інституту молекулярної біології і генетики Національної Академії наук

України,

В.І. ВАСИЛЕНКО,

завідувачка лабораторії селекції та технологій вирощування плодів культур Інституту садівництва НААНУ,

О.І. ВАСИЛЕНКО,

заступник директора Інституту оздоровлення і відродження народів України

Ел. пошта для листів: Labmsbar@gmail.com

